

Text 6

[1]Negdje daleko izvan vidika, čini mi se i izvan vidljivog svijeta, čuje se kako udara sjekira u jednakim razmacima, sama kao bog iza visova i prodola. Odavno ovako sjekiru nijesam čuo. [2]Prosto sam se zaželio da je čujem otkad se kod nas samo puške čuju, zato mi se pričinjava da je ona povoljan znak: gradi neko jedan drugi svijet, s ravnim krovom, s prozorima i balkonima prema jugu i istoku. [3]Izgleda da je ogromna sjekira, strašnu snagu ima taj što njome zamahuje u samoći. Njen glas se mijenja: [4]dok prolazim gorskim bilom, on je blještav i odsječan, od čelika; kad se spustim u dolinu i u sjenku pored rijeke, udarci muklo odjekuju kao da ogroman mrtvački sanduk sastavljaju. [5]Ponekad se sasvim prekine, tada se čini da je posljednji čovjek pod suncem, sam i slomljen, ispustio sjekiru i pao; ali on je neki uporan čovjek - prikuplja snagu i ponovo navaljuje...

[6]Jedno vrijeme je izgledalo da se on premješta i odmiče, da me mami u dubinu kao nečista sila što se u te udarce prurušila. Najzad sam mu prišao blizu i gledam ga iza stabla. Smanjio se, ali ga je još dosta ostalo.

Mihailo Lalić, *Lelejska gora*

Text 7

[1]Juna četrdeset i četvrte zaredaše vrućine. Od jutra do večeri peklo je užareno sunce. Dvadeset dana ne bi kiše. Ibar se izbistri i smanji. Pšenica po poljima požute u nerazvijenom klasu. Trava se sparusi i proredi. Velika sparina bi.

[2]Jedan bataljon partizanske vojske sišao je s Peštera i počeo da zavodi vlast u varoši. S partizanima su došli visoki mladić, bolestan od tuberkuloze, i jedna žena, jedra tela i duge plave kose. Žena se zvala Jelena. [3]U kafani „Kopaonik“, uz sviranje Jelka Kaznovčanina na harmonici, Jelena je pevala partizanima i seljacima koji su, prisilno dovedeni, popravljali prugu. Obično je pevala „Sa Ovčara i Kablara“ i „Niška Banja topla voda“. [4]Ovu poslednju pesmu ponekad je pevala tripud uzastopce. Jelena se uvijala, vrcala zadnjicom, vrtela trbuhom i tresla grudima. Ljudi su bacali kape i gazili ih. Jelenino ime bilo je ispisano na mnogobrojnim zidovima, naročito klozetskim.

[5]Visoki slabunjavi mladić zvao se Sreto. Jeleni nije bio brat a ni muž.

U Jeleninoj sobi, koja se nalazila na spratu kafanske zgrade, Sreto se često kockao.

[6]Jedne večeri Sretovi saigrači su bili dvojica partizana. Jelena je iz testije sipala rakiju u limene lončice. Bila je u suknji od vojničkog sukna i u roze kombinezonu. Ispod pazuha širile su joj se tamne mrlje od znoja.

Milislav Savić, *Bugarska baraka*